

Liperi

Arviointikertomus vuodelta 2020

Sisällysluettelo

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS
 - 1.1 Puheenjohtajan katsaus 2020
2. Tarkastuslautakunta ja tarkastustoiminta
 - 2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät
 - 2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja jäsenten esteellisyys
 - 2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta
 - 2.4 Arviointikertomuksen lähtökohdat
3. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN PERUSTEELLA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI
 - 3.1 Arviointikertomus 2019
 - 3.2 Toimenpiteiden arviointi
4. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET
 - 4.1 Tavoitteiden asetanta
 - 4.2 Kuntastrategia
 - 4.2.1 Asukasluku kasvaa
 - 4.2.2 Lisää työpaikkoja
 - 4.2.3 Nuoret töihin
 - 4.2.4 Vakaa talous
 - 4.3 Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet
 - 4.3.1 Toiminnan tavoitteet – syrjäytymisen ehkäisy
 - 4.3.2 Toiminnan tavoitteet – liikuntapaikat ja ulkoreitit
 - 4.3.3 Toiminnan tavoitteet – sairauspoissaolot
 - 4.3.4 Euromääräiset tavoitteet – käyttötalous
 - 4.3.5 Euromääräiset tavoitteet – investoinnit
5. MUUT ARVIOINNIT
 - 5.1 Talouden tasapaino
 - 5.2 Sosiaali- ja terveystaloudet
 - 5.3 Henkilöstötilinpäätös
6. YHTEENVETO JA ALLEKIRJOITUKSET
 - 6.1 Yhteenveto
 - 6.2 Lopuksi
 - 6.3 Allekirjoitukset

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

1.1 Puheenjohtajan katsaus 2020

Lukijalle:

Arvioitavana on ollut viimeinen valtuustokauden 2017-2020 tilikausi.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut seitsemän kertaa tilikauden 2020 tarkastusta ja arviointikertomuksen laadintaa varten.

Arviointikertomuksessa on kiinnitetty huomiota Liperin kuntastrategian, talousarvion, talousarviomuutosten, valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden ja päätösten toteutusten onnistumiseen, aikaisempien tilivuosien arvioinneissa havaittujen puutteiden korjausten seurantaan ja korjaustoimenpiteiden vaikuttavuuteen.

Arvioinnissa on huomioitu myös konserniyhteisöjen toimintaa erityisesti silloin, kun konserniyhtiölle on alistettu sellaista toimintaa, joka on johdettu kuntastrategiasta. Tavoiteasetanta on ollut huomautuksen kohteena mm. tilivuoden 2019 arviointikertomuksessa. Edelleen on havaittu sellaisia tavoitteita, joille ei ole asetettu mitattavaa tavoitetta, eikä mittaria, vaikka näin olisi voitu tehdä. Tarkastuslautakunta on tarkastellut näitä valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden yhteydessä.

Talousarvion toteutuksen tarkkuus ja talousarviomuutokset tilivuoden aikana ovat toteutuneet kohtuullisen hyvin, mutta mm. taajamien ja kylien kehittämisessä ei ole toimittu siten, että kuntastrategia olisi toteutunut.

1.1 Puheenjohtajan katsaus 2020

Strategiassa on ollut tavoitteena tuotannollisten työpaikkojen lisääminen, mutta tilikauden toteutuma, yksi uusi työpaikka ei vastaa vuotuista viiden prosentin kasvutavoitetta.

Syrjäytymisen ehkäisylle ei ole asetettu mitattavia tavoitteita ja on huomionarvoista, että työttömyydestä johtuneet menot ovat kasvaneet koko valtuustokauden ajan ja huomattavasti kahden viime vuoden aikana. Ehkäisevän päihdetyön kehittämisessä ja Liprakan uimahallin käytölle asetetuissa tavoitteissa ei niin ikään ole onnistuttu.

Talouden tervehdyttämishjelmaa on toteutettu huomattavalta osin tytäryhtiöiden jakamalla osingolla, joka on kertaluonteinen erä, eikä siltä osin paranna koko kuntakonsernin talouden tilannetta pysyvästi. Lipertek Oy toteuttaa kuntastrategiaa elinkeinoja kehittämällä ja tuotannollisia työpaikkoja lisäämällä, mutta samanaikaisesti kuntastrategian toteuttaminen hankaloituu osingonjaon vuoksi.

Pääosin kunnan ja sen virkakoneiston toiminta on hyväksyttävissä ja puutteiden osalta arviointikertomus sisältää huomioita ja ohjeita toiminnan kehittämiseksi ja puutteiden korjaamiseksi. Erityismaininnan ansaitsee hyvinvointipalveluiden talousarvion toteutuksen onnistuminen.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja virkamieskuntaa hyvästä yhteistyöstä arviointityötä tehdessä.

Martti Jormanainen

tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TARKASTUSTOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Valtuusto on kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan asettanut tarkastuslautakunnan toimikaudekseen hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja jäsenten esteellisyys

Varsinainen jäsen	Varajäsen
PJ, Jormanainen Martti	Pesonen Raimo
VPJ, Melkko Satu	Kortelainen Timo
Parviainen Kosti	Turtiainen Netta
Rummukainen Keijo	Jetsonen Anne
Tikka Tiina	Holopainen Ilpo
Wiren Vappu	Sorsa Maaret

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole esteellisyysäännöksistä johtuen osallistuneet arviointiin seuraavilta osin:

Kosti Parviainen

- Liperin Yrityskiinteistöt Oy ja Lipertek Oy.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Kaisa Lappalainen KPMG Oy Ab:sta. Hallinnon ja talouden tarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, josta vastuullisena tilintarkastajana on ollut Kaisa Lappalainen JHT, HT.

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta

Tarkastuslautakunta on 7.10.2020 (§57) saattanut sidonnaisuusilmoitukset kunnanvaltuustolle tiedoksi. Edelleen kunnanvaltuusto on merkinnyt ilmoituksen tiedokseen 16.11.2020 (§38).

Arviointia varten kuultiin seuraavia viranhaltijoita:

Aihe	Kuultava henkilö	Pvm.	Aihe	Kuultava henkilö	Pvm.
Henkilöstökatsaus	Mari Pitkänen, henkilöstöpäällikkö	7.10.2020	Liperin Ylämyllylle rakennettavan uuden yläkoulun esittely	Eero Reijonen, valtuuston puheenjohtaja, elinkeinojohtaja Mika Hyttinen	17.2.2021
Siun Soten maksuosuus.	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja	7.10.2020	Liperin kunnan tytäryhtiöiden talousarviotavoitteiden toteutuminen	Mika Hyttinen, elinkeinojohtaja	17.2.2021
Talouskatsaus	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja	7.10.2020	Siun Soten maksuosuuden määräytyminen 2021 ja Siun soten alijäämän kattaminen	Riitta Lappalainen, hyvinvointijohtaja	17.2.2021
Valtuuston puheenjohtajan kuuleminen	Eero Reijonen, Valtuuston puheenjohtaja	04.11.2020	Talousarviotavoitteiden toteutuminen hyvinvointipalveluissa	Eero Reijonen, Valtuuston puheenjohtaja	04.02.2021
Katsaus maankäytöstä	Jouni Pekonen, tekninen johtaja	04.11.2020	Talousarviotavoitteiden toteutuminen elinympäristöpalveluissa	Jouni Pekonen, tekninen johtaja	04.02.2021
Katsaus vesi- ja jätehuollosta	Jouni Pekonen, tekninen johtaja	04.11.2020	Ennakkotietoja vuoden 2020 tilinpäätöksestä	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja Vs. kunnan johtaja	24.03.2021
Talouden ennakointi 2020, vuoden 2020 talousarviomuutokset sekä talousarvio 2021	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja	2.12.2020	Liperin kunnan henkilöstötilinpäätös 2020	Mari Pitkänen	14.04.2021
Kiinteistö Oy Liperin vuokratalojen kiinteistöjen kunto sekä kiinteistöjen saneeraustarve	Pellervo Hämäläinen, Vs. kunnanjohtaja ja Vesa Laurell, isännöitsijä	2.12.2020	Liperin kunnan tilinpäätöksen 2020 esittely	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja Vs. kunnan johtaja	14.04.2021
Kunnan kiinteistöjen kunto ja rakennusten korjausvelka	Jouni Pekonen, tekninen johtaja	2.12.2020	Valtuustokauden 2017-2021 strategian toteutuminen	Pellervo Hämäläinen, talousjohtaja Vs. kunnan johtaja	14.04.2021
Liperin kunnan investointihankkeiden seuranta	Jouni Pekonen, tekninen johtaja	2.12.2020			

2.4 Arviointikertomuksen lähtökohdat

Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohtana on Liperin kunnan tilinpäätös 2020

- ✓ Kunnan taloudellisen tilanteen seuraaminen
- ✓ Sitovien tavoitteiden toteutuminen
- ✓ Henkilöstötilinpäätös

Lisäksi tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena ovat olleet

- ✓ Ajankohtaisia talousarvion ulkopuolisia asioita
- ✓ Edellisten arviointikertomusten käsittely ja hyödyntäminen

3. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN PERUSTEELLA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

3.1 Arviointikertomus 2019

Tarkastuslautakunta käsitteli vuoden 2019 arviointikertomuksen kokouksessaan 14.5.2020 (§ 42).

Arviointikertomus annettiin valtuustolle tiedoksi 8.6.2020 (§ 14).

Arviointikertomuksen lopussa tarkastuslautakunta pyysi kunnanhallitukselta vastineen kahteen arviointikertomuksessa esiin nostettuun havaintoon.

Kunnanhallitus antoi vastineen 21.9.2020 (§ 136) arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin.

3.2 Toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunta kysyi, miten kunnanhallitus varmistaa, että määrärahatarpeet viedään valtuuston päätettäväksi ajantasaisesti?

Talousarviomuutokset on keskitetty talouskatsausten yhteyteen. Talousarviomuutostarpeita nousee esille kuitenkin vielä syyskuun jälkeen ja niitä on tarkoituksenmukaista käsitellä myös marras- tai joulukuun valtuustossa.

Tiedossa olevat talousarviomuutostarpeet on pyritty tuomaan päätöksentekoon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta myös korjaaviin toimenpiteisiin jää aidosti aikaa. Lähtökohtaisesti lisämäärärahatarpeet katetaan palvelualueen sisältä.

Vuosina 2019 ja 2018 tehtiin aiempaa enemmän talousarviomuutoksia, eli käytäntö on ollut jo muuttumassa siihen suuntaan, että muutettu talousarvio on mahdollisimman lähellä tilinpäätöksen toteumaa. Näinä vuosina tehtiin aiemmista vuosista poiketen talousarviomuutoksia myös investointiosaan.

Talousarviomuutosten tarpeellisuuden arvioinnin merkitystä on korostettu myös tilanteissa, joissa talousarvion tuloarvio on ylittymässä tai määräraha alittumassa. Perinteisesti muutosta on haettu vain tuloarvioiden alitukseen tai määrärahojen ylityksiin.

Lautakunnilla on olennainen rooli talouden jatkuvassa seurannassa ja sen perusteella tarvittaviin poikkeamiin reagoinnissa talousarviovuoden aikana.

3.2 Toimenpiteiden arviointi

Tarkastuslautakunta kysyi: Talousarviotavoitteet eivät ole olleet johdettavissa kuntastrategiasta. Kumpi ei toimi, kuntastrategia vai talousarviotavoitteet?

Talousarvion laadintaohjeet ovat jo useamman vuoden lähteneet siitä, että talousarvion tavoitteet ovat johdettavissa kuntastrategiasta. Talousarvion tavoiteasetantaa on kehitetty ja tavoitteita on pyritty vähentämään samalla parantaen niiden laatua. Tässä ei ole kaikilta osin onnistuttu ja talousarvioon on jäänyt myös heikosti mitattavissa olevia tavoitteita.

Kuntastrategia 2018-2021 laadittiin erilaisessa toimintaympäristössä. Kuntastrategian päivitys on aloitettu keväällä 2020 ja sitä on käsitelty valtuustoseminaarissa 31.8.2020. Päivitetty kuntastrategia viedään valtuuston käsiteltäväksi syyskuussa 2020. Vuoden 2021 talousarvio laaditaan päivitetyn kuntastrategian pohjalta.

Talousarvion 2021 rakennetta on muutettu siten, että taloussuunnitelmakaudelle (3 vuotta) asetettavien tavoitteiden roolia on kasvatettu. Tavoiteasetannan näkökulmat tulevat päivitetystä strategiasta, minkä pitäisi helpottaa tavoitteiden johtamista päivitetystä kuntastrategiasta. Lisäksi määrälliset tavoitteet kootaan yhteen taulukkoon ja varmistetaan tavoitteiden mitattavuus.

Johtoryhmä on työskennellyt tiiviisti alkukesästä saakka strategiapäivityksen ja vuoden 2021 talousarviopohjan päivittämiseksi. Talousarviopohjan muutokset näkyvät kuitenkin vasta vuoden 2021 talousarviossa ja niiden onnistumista arvioidaan keväällä 2022.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnanhallitusta vastauksista ja toteaa, että vuoden 2019 arviointikertomuksessa tehtyihin suosituksiin on reagoitu ja asiat ovat edenneet parempaan suuntaan.

4. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

4.1 Tavoitteiden asettaminen

Kunnan toiminnalle ja taloudelle asetettavista keskeisistä tavoitteista päättää kuntalain mukaan kunnanvaltuusto. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden vuositavoitteet.

Kunnan toimintakertomuksessa vuodelta 2020 on esitetty kunkin tavoitteen toteutuminen. Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu toimintakertomuksessa esitettyihin toiminnan tavoitteiden toteutumisen arviointiin ja viranhaltijoiden kuulemiseen.

Seuraavilla sivuilla on käyty läpi valtuustokauden strategian toteutuminen sekä valtuuston nähden talousarvion sitovat toiminnan ja taloudellinen toteumat.

4.2.1 Asukasluku kasvaa

Asukasluku kasvaa

Asukasluvun nettokasvu
30 henkilöä/vuosi

Suunnitellut toimenpiteet

- Liikekeskusalueen rakentuminen Ylämyllylle
- Taajamien ja kylien kehittäminen huomioiden niiden omat vahvuudet
- Muutoksia ja uudistuksia tehdään osallisuuden kautta

Toteuma

- Vuoden 2017 asukasluku 12 150
- Vuoden 2018 asukasluku 12 145
- Vuoden 2019 asukasluku 12 084
- Vuoden 2020 asukasluku 11 994

Tarkastuslautakunta

- Asukasluvun nettokasvu on ollut negatiivinen koko valtuustokauden.
- Taajamien ja kylien kehittämisessä ei ole valtuustokaudelle riittävästi onnistuttu.
- Liikekeskusalue on rakentunut Ylämyllylle tuoden elinvoimaa.
- Talousarviossa on osoitettu määrärahaa taajamien ja kylien kehittämiseen, mutta kehittämistoimenpiteitä ei ole toteutettu siten, että kuntastrategia olisi toteutunut.

4.2.2 Lisää työpaikkoja

Lisää työpaikkoja

Tuotannollisten
työpaikkojen
lisääminen

Suunnitellut toimenpiteet

- Viestintään, markkinointiin ja Liperin näkyvyyteen panostaminen
- Paikallisten yritys- ja työllisyysneuvontapalveluiden kehittäminen
- Lentokenttäalueen yleiskaavoituksen jatkaminen
- Yritys- ja tuotantotilojen investointien aktivoiminen

Toteuma

- Vuonna 2018 +80 uutta teollista työpaikkaa
- Vuonna 2019 +29 uutta teollista työpaikkaa
- Vuonna 2020 +1 uusi teollinen työpaikka

Tarkastuslautakunta

- Liperi ei ole profiloitunut yrityskuntana.
- Työpaikkojen määrä on valtuustokaudella lisääntynyt.
- Lipertek Oy:n omat elinkeinopalvelut ovat hyvällä alulla.
- Yritystiloja on rakennettu ja on rakenteilla.
- Tuotannollisten työpaikkojen viiden prosentin kasvu vuosittain ei toteutunut.

4.2.3 Nuoret töihin

Nuoret töihin

Tavoite – Nuoret töihin

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen yhden prosenttiyksikön verran vuosittain.

Toteuma

- Nuorisotyöttömät, 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta
 - Vuonna 2017 17,5%,
 - Vuonna 2018 15,3%
 - Vuonna 2019 16,1%
 - Vuonna 2020 22,5%

Tarkastuslautakunta

- Nuorisotyöttömyyden vähentämisessä on onnistuttu valtuustokauden alussa, mutta loppukaudesta ei ole pystytty vastaamaan koronan tuomiin haasteisiin.

4.2.4 Vakaa talous

Vakaa talous

Tavoite

Huolehdimme ettei taseeseen kerry alijäämää valtuustokaudella.

Toteuma

- Vuosikate on vähintään 3,5 milj. euroa
 - Vuoden 2018 vuosikate 3,88 milj. euroa
 - Vuoden 2019 vuosikate 2,30 milj. euroa
 - Vuoden 2020 vuosikate 4,0 milj. euroa

Tarkastuslautakunta

- Taseeseen ei ole kertynyt alijäämää valtuustokaudella.
- Vuosikatetavoitteita ei täysin saavutettu.
- Tarkastuslautakunta on esittänyt arvionsa talouden tasapainosta kohdassa 5.1.

4.3 Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet

Toiminnan tavoitteet

- Syrjäytymisen ehkäiseminen
- Liikuntapaikat ja ulkoreitit
- Sairauspoissaolojen väheneminen

Euromääräiset tavoitteet

- Tilikauden yli-/alijäämä
- palvelualueiden toimintakatteet
- Investointeihin talousarviossa myönnetyn määrärahan kokonaissumma

4.3.1 Toiminnan tavoitteet – syrjäytymisen ehkäisy

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Duunitalon palveluiden näkyväksi tekeminen	Asiakkaiden määrä kasvaa Yhteistyökumppaneiden palvelukäynnit kasvavat	NUORET TÖIHIN LISÄÄ TYÖPAIKKOJA	<p>Eryteisesti YTYÄ!- Hanke vahvistanut työllisyyspalveluiden viestintää ja näkyvyyttä erilaisten tapahtumien ja verkostojen myötä. Tiloja käyttäneet mm. työttömien terveydenhoitaja, aikuissosiaalityö, YTYÄ!-hanke, TE-toimisto, Tarmo-hanke, Jobia-hanke.</p> <p>Asiakasmäärät ovat kasvuunantaiset, vuoden 2020 aikana työllisyyspalveluiden asiakkuudessa oli 350 asiakasta, joista 117 YTYÄ!/Topakka-hankkeissa. Näiden lisäksi asiakkuudessa 84 kuntouttavan työtoiminnan asiakasta.</p> <p>YTYÄ! hankkeelle avattu oma facebook-kanava, 204 seuraajaa. Liperin kunnan työllisyyspalveluiden facebook -kanavalla 263 seuraajaa vuonna 2020.</p> <p>Vierailujen määrää seurataan, vuoden 2020 aikana 12 eri toimijaa tapasi asiakkaita duunitalon tiloissa. Lisäksi teams-tapaamiset.</p> <p>Palveluohjausta kehitetty lähipalvelu-periaatteella kunta-kokeiluvalmistelun yhteydessä</p>	<p>Tavoitteelle ei ole määritetty arvioitavissa olevaa mittaria.</p> <p>Tarkastuslautakunta selvitti kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kuntaosuuden vuosilta 2017-2020.</p> <p>2017 0,851 m€ 2018 0,873 m€ 2019 0,953 m€ 2020 1,12 m€</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että työmarkkinatuen kuntaosuus on merkittävä kustannus ja tämänkin vuoksi kunnan työllisyystoimenpiteillä tulee olla mitattavat tavoitteet.</p>

4.3.1 Toiminnan tavoitteet – syrjäytymisen ehkäisy

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Suunnitelma laadittu ja yhteistyöverkosto koottu	NUORET TÖIHIN (?)	Suunnitelman laadinta siirtyi henkilöstövaihdosten takia keväälle 2021. Toisen etsivänuorisotyöntekijän rekrytointi joulukuussa, lisäresurssin myötä ehkäisevä päihdetyö mahdollinen	Tavoite ei toteutunut.

4.3.2 Toiminnan tavoitteet – liikuntapaikat ja ulkoreitit

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Liprakan uimahallin jatkon turvaaminen	Asiakasmäärän kasvu syksy 2019 -> syksy 2020 Uimahallitoiminnan konseptin rakentaminen	LIPERI KASVAA	Uimahallin toiminta jatkunut vuoden loppuun ennallaan. Uimahalli oli kiinni 18.3. – 1.8.2020. Toiminnan kehittäminen koronan takia vähäistä ja uusia avauksia ei tehty. Asiakasmäärissä päiväkohtainen tarkastelu. Kävijämäärät koronan takia pienentyneet. Syyskuun alusta normaalit aukioloajat. Ryhmätoimintaa on lisätty viikonloppuihin, mutta loppuvuodesta ryhmätoiminnot uudelleen koronatauolle. Lippuhinnat ennallaan.	Tavoite ei toteutunut.
Ulkoilu-mahdollisuuksien kehittäminen	Yhden reitistön tason parantaminen ja tunnettavuuden kasvattaminen	LIPERI KASVAA	Pyörällä poluille -hanke sai Leader-tuen ja toteutui touko-elokuussa. Polkua pyörille -jatkohanke sai myös Leader-tuen ja toteutui pääosin syys-joulukuussa. Kunnan rahoitusosuus oli noin 70 000 euroa.	Tavoite toteutui.

4.3.2 Toiminnan tavoitteet - liikuntapaikat ja ulkoreitit

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Lähiliikuntapaikat	Lähiliikuntapaikka-suunnitelma on päivitetty ja toteutussuunnitelma laadittu taloustilanne huomioiden	VÄKILUKU KASVAA	Lähiliikuntapaikkasuunnitelman päivitys siirretty vuoteen 2021, sisältyen kunnan liikuntasuunnitelmaan. Siirron syynä henkilövaihdokset. Jyrin koulun lähiliikuntapaikan monitoimikaukalo on valmis. Kunnan osuudeksi jäi avustuksen jälkeen noin 45 000 euroa.	Tavoite ei toteutunut. Lähiliikuntapaikka ei sinällään ole ollut valtuuston asettama tavoite.

4.3.3 Toiminnan tavoitteet – sairauspoissaolot

Toiminnan tavoite	Tavoitearvo	Yhteys strategiaan	Toteuma (SEURANTA)	Arvio
Sairauspoissaolojen vähentäminen	Sairauspoissaoloja vähemmän kuin vuonna 2019 (2019: 9 962 kpv, 2018: 8 265 kpv, 2017: 8 079 kpv) Mukautetussa työssä päiviä enemmän kuin vuonna 2019	VAKAA TALOUS	Varhaisen tuen malli esitelty kaikissa työyksiköissä esimiesten toimesta. Samalla pohdittu yksikkökohtaiset mukautetun työn vaihtoehdot. Sairauspoissaoloja 6843 kpv/8956 kpv, alenema edelliseen vuoteen 1006 kpv Mukautettu työ säilynyt samassa tasossa. Työterveyshuollon kanssa säännölliset tapaamiset	Sairauspoissaolot kalenteripäivissä mitattuna ovat pienentyneet. Tarkastuslautakunta on esittänyt arviosta sairauspoissaolojen kehityksestä kohdassa 5.3.

4.3.4 Euromääräiset tavoitteet – käyttötalous

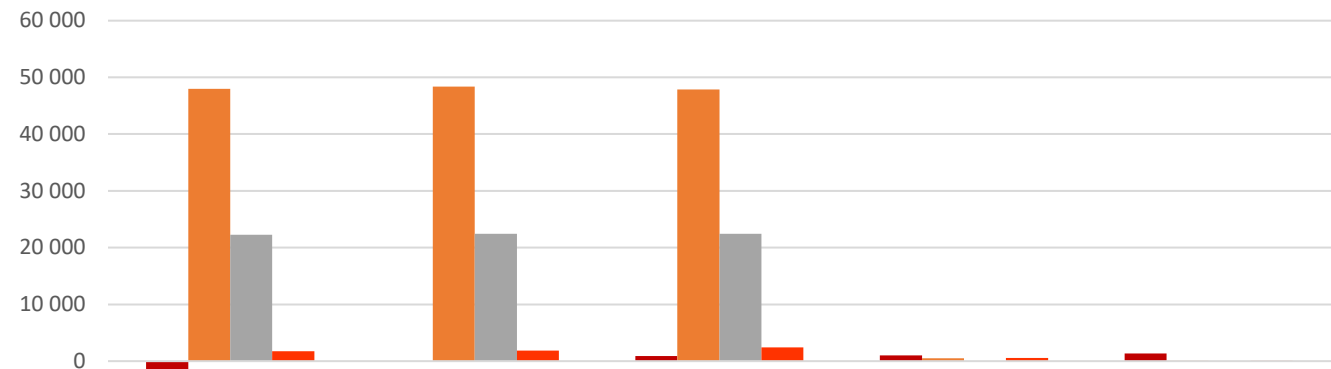
Tilikauden tulos muodostui ylijäämäiseksi, vaikka muutetussa talousarviossa ennustettiin tilikauden tuloksen muodostuvan alijäämäiseksi.

Keskushallinto-, hyvinvointipalvelut ja elinympäristöpalvelut pysyivät talousarviossa.

Tarkastuslautakunta:

✓ Talousarviossa on pysytty.

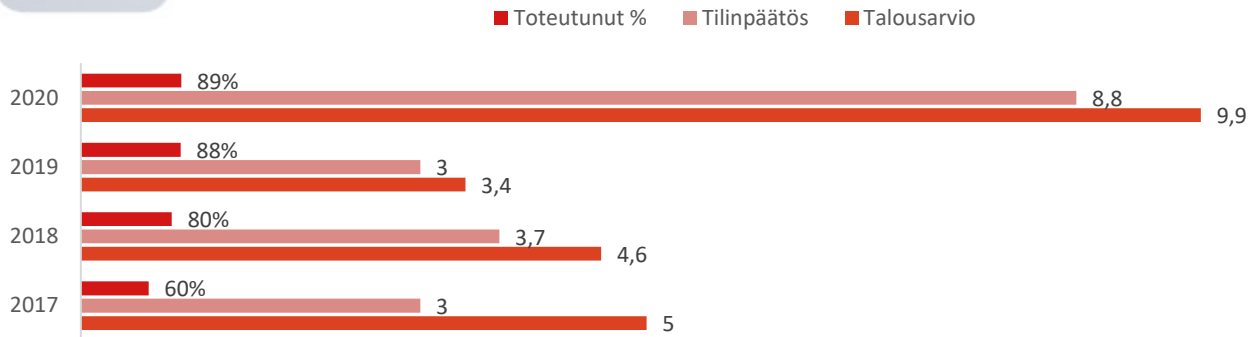
Tilikauden tulos 2020

	Alkuperäinen TA 2020	Muutettu TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Toteuma -%
■ Tilikauden ylijäämä	-1 784	-81	917	998	1332
■ Keskushallintopalveluiden toimintakate	47 944	48 375	47 863	512	1,1
■ Hyvinvointipalveluiden toimintakate	22 242	22 426	22 441	-15	-0,1
■ Elinympäristöpalveluiden toimintakate	1 765	1 865	2 409	544	29,2

4.3.5 Euromääräiset tavoitteet – investoinnit

Taulukko: Investointimäärärahan käyttö vuosien 2017 – 2020 aikana.

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Toteaa, että vuonna 2020 investoinnit ovat toteutuneet lähes määrärahan puitteissa.
- ✓ Toistaa vuoden 2019 suosituksensa ja toivoo riittävää henkilöstöresurssia, jotta suunnitellut investoinnit saadaan toteutettua suunnitellusti.
- ✓ Suosittelee, että talousarviossa asetetaan sitova toiminnallinen tavoite elinympäristöpalveluille. Vuonna 2020 tavoitetta ei ollut asetettu.

Kuva: Valtuuston puheenjohtaja Eero Reijonen esitteli tarkastuslautakunnalle uuden yläkoulun rakennustyömaata.

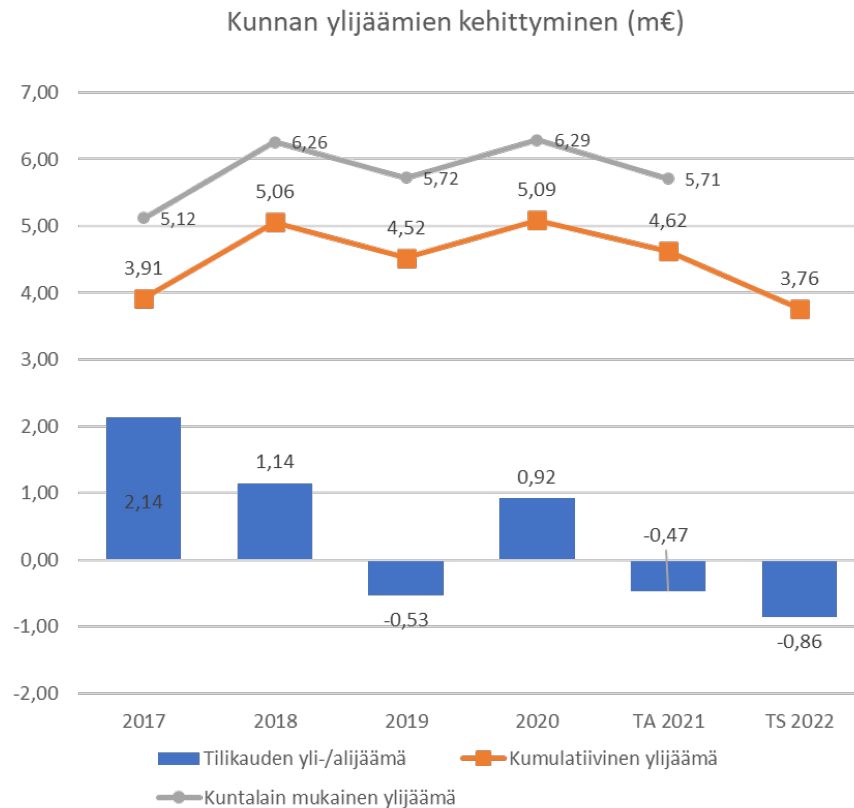

5. MUUT ARVIOINNIT

5.1 Talouden tasapaino

Tarkastuslautakunta:

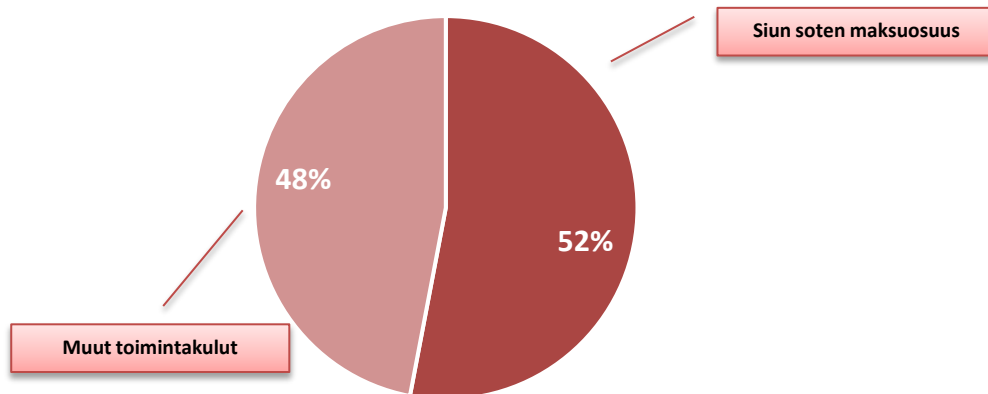
- ✓ Pitää tärkeänä tasapainoista taloutta.
- ✓ Kuntalain mukaista talouden tasapainottamisen vaatetta ei Liperin kunnalla ei tällä hetkellä ole.
- ✓ Vuodelle 2020 asetettu 1 milj. euron tasapainottamistavoite saavutettiin.
- ✓ Tasapainottamisohjelmaan sisältyi kertaluonteisia eriä. Liperin Aluelämpö Oy maksoi 0,3 milj.euron ja Liperin Yrityskiinteistöt Oy maksoi 0,2 milj.euron osingot kunnalle.

5.2 Sosiaali- ja terveystoimet

Kunnan toimintakulut yhteensä oli 80,0 milj. euroa, josta Siun soten maksuosuus oli 41 milj. euroa. Tämä on noin 52 %:a kunnan toimintakuluista.

Kunnan toimintakulut yhteensä 80 milj. euroa

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Siun soten tuottamien sosiaali- ja terveystoimien vaikutusta ei voida arvioida tilinpäätöksen perusteella. Tarkastuslautakunta kysyykin, miten kunnassa on valvottu sotepalveluiden saatavuutta ja laatua?
- ✓ On huolissaan sosiaali- ja terveystoimien henkilöstön riittävydestä.

5.3 Henkilöstötilinpäätös

Vuoden 2020 ominaispiirteitä:

- Korona aiheutti jonkin verran lisäpoissaoloja
- Varhaisen tuen mallin päivitys ja jalkautus näyttäytyy positiivisena sekä poissaoloissa että työhyvinvointikyselyssä

Sairauspoissaolopäivät pv suhteutettuna henkilötyövuosiin	2018	2019	2020
Hallintopalvelut	20,4	23,3	24,9
Hyvinvointipalvelut	15,9	17,9	17,5
Elinympäristöpalvelut	16,6	25,4	16,5
Liperin kunta yhteensä	17,1	20,6	20,5

Tarkastuslautakunta:

- ✓ Pitää hyvänä, että sairauspoissaolot ovat vähentyneet.
- ✓ Arvioi, että toimenpiteitä sairauspoissaolojen vähentämiseksi on tehty ja vaikutukset ovat havaittavissa.
- ✓ Esittää huolensa työterveyshuollon huonosta lääkäritilanteesta ja sen vaikutuksista työkykyprosessien edistämiseen.
- ✓ Kannustaa jatkamaan tukitoimenpiteitä sairauspoissaolojen vähentämiseksi.
- ✓ Toteaa, että sairauspoissaolojen laskennalliset kustannukset vuonna 2020 ovat noin 1,7 milj. euroa, kun ne vertailuvuonna olivat noin 1,8 milj. euroa.

6. YHTEENVETO JA ALLEKIRJOITUKSET

6.1 Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on edellä esittänyt arvion kuntastrategian sekä kunnan vuoden 2020 toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustokauden arvioinnin yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että:

- ✓ Valtuuston nähden sitovien tavoitteiden asettamisessa on kehitytty valtuustokauden aikana. Valtuustokauden alussa sitovia tavoitteita oli määrällisesti niin paljon, ettei niihin saatu arvioitavissa olevia vastauksia.
- ✓ Talousarvion noudattamisessa on kehitytty.

6.2 Lopuksi

Tarkastuslautakunta

kiittää

- *vs. kunnanjohtajaa, hallintopäällikköä ja koko johtoryhmää kunnanjohtajan sijaisuuden ansiokkaasta hoitamisesta.*
- *koko kunnan henkilöstöä jaksamisesta korona-aikana.*

6.3 Allekirjoitukset

Liperissä 10.5.2021

Martti Jormanainen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Satu Melkko
Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja

Kosti Parviainen
Jäsen

Keijo Rummukainen
Jäsen

Tiina Tikka
Jäsen

Vappu Wiren
Jäsen